

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Синетара Івана Івановича на тему:
«Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 29 Міжнародні відносини
за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

29 грудня 2025 року

1. Виконання освітньо-наукової програми

Здобувач ступеня доктора філософії, аспірант 4 року денної форми навчання (надалі – Аспірант) Синетар Іван Іванович у повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Аспірант Синетар Іван Іванович в процесі виконання освітньо-наукової програми здобув глибокі ґрунтовні знання за фахом, в повній мірі опанував чітко окреслений програмою обсяг загальнонаукових навичок та компетентностей, необхідних для реалізації послідовного обґрунтованого наукового дослідження, а також пов'язаних із формуванням у Аспіранта загальнонаукового світогляду та дотриманням норм професійної етики.

Аспірант в повному обсязі оволодів комплексом необхідних дослідницьких умінь та навичок, зокрема тих, які стосуються планування та формування дизайну дослідження, організації послідовності його виконання та безпосереднього проведення етапів у відповідності до попередньо сформульованих мети та завдання, застосування комплексну методів та технологій, в тому числі і комп'ютерно-інформаційних, необхідних для

отримання, структурування, аналітичного опрацювання та синтезу даних, перевірки достовірно отриманих результатів, їх систематизації та категоризації.

Аспірант в повній мірі оволодів необхідними мовними компетентностями для репрезентації результатів власного наукового дослідження англійською мовою в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння та глибокого якісно-кількісного аналізу іноземних джерел наукової літератури з подальшою формалізацією отриманих даних.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми)

Індивідуальний план наукової роботи Аспіранта Синетара Івана Івановича затверджений рішенням вченої ради назва факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (протокол № 3 від 29 листопада 2022 року).

Наукові керівники: доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «УжНУ» Заяць Олена Іванівна.

Термін виконання роботи: 2022-2025 роки.

Аспірант Синетар Іван Іванович послідовно виконав усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри міжнародних економічних відносин та Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дослідження проведені Аспірантом у чітко визначені терміни згідно затвердженого плану та графіку, в повному обсязі і у відповідності до основних стандартів та норм із застосуванням сучасних комп'ютерно-інформаційних підходів для статистичного аналізу даних.

3. Актуальність теми дослідження

Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу визначаються як системні вимоги адаптації інвестиційної політики до викликів

геополітичної нестабільності, прискореного технологічного прогресу та енергетичного переходу, що зумовлює трансформацію міжнародної інвестиційної позиції країн-членів ЄС, перерозподіл капітальних потоків і переосмислення стратегічної автономії. Багатовимірність цього явища, що поєднує регуляторні, економічні, технологічні та безпекові виміри, зумовлює формування як теоретичного, так і практичного дискурсу глобальних імперативів інвестиційної діяльності, що актуалізує дослідження зазначеної проблематики. Поглиблене розуміння механізмів та наслідків дії цих імперативів створює можливість прогнозування динаміки прямих іноземних інвестицій в умовах глобальної невизначеності. Водночас відбувається трансформація детермінант конкурентоспроможності ЄС у процесі інтеграції до багатопольного світового порядку. Якщо раніше визначальними чинниками виступали традиційні торговельні зв'язки та внутрішні ринки, то нині правила функціонування глобальної економіки дедалі більше формуються під впливом технологічного суверенітету, «зелених» інвестицій і диверсифікації ризиків.

Сучасні економічні реалії потребують поглибленого аналізу впливу глобальних імперативів на структурні зміни в інвестиційній діяльності ЄС та дослідження механізмів формування нових стратегічних переваг. Важливим науковим завданням є виокремлення глобальних імперативів інвестиційної діяльності ЄС в окремий рівень аналітики – на перетині теорії міжнародних економічних відносин, інвестиційної політики та геоекономіки, що дає змогу комплексно оцінити їх роль у трансформації глобальних інвестиційних потоків. До числа актуальних питань належать аналіз чинників адаптації регуляторних механізмів прямих іноземних інвестицій, бар'єрів їх реалізації та інтерпретація нових моделей залучення капіталу, які формуються під впливом геополітичних криз і цифрово-зеленої трансформації.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до наукових тем кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних економічних відносин Державного вищого навчального закладу «Ужгородський

національний університет» (2020–2024 рр.) та (2025–2029 рр.). Відповідно до наукової теми 2020-2024 рр. – «Трансформація Європейського Союзу: економічні, міграційні та інституційні аспекти» (номер державної реєстрації 0120U100386) особисто автором досліджено глобальні імперативи інвестиційної політики Європейського Союзу та стратегічні перспективи післявоєнного відновлення економіки України з допомогою інвестиційних проєктів ЄС. Відповідно до наукової теми 2025–2029 рр. – «Теоретичні та практичні аспекти розвитку глобальної економіки в процесах конвергентно-дивергентних та глокалізаційних змін» (номер державної реєстрації 0125U002539) особисто автором проаналізовано еволюцію ключових теорій прямих іноземних інвестицій і їх адаптацію до сучасних глобальних імперативів та визначено імперативи міжнародної інвестиційної привабливості економічних агентів.

5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв’язання якого отримано в дисертації

Метою дисертаційного дослідження є розроблення теоретико-методологічних і прикладних засад глобальних імперативів інвестиційної діяльності Європейського Союзу з урахуванням трансформації міжнародної інвестиційної позиції країн-членів, регуляторних механізмів прямих іноземних інвестицій та стратегічних перспектив післявоєнного відновлення економіки України за допомогою інвестиційних проєктів ЄС.

6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Дисертаційна робота ґрунтується на основних теоретично-методологічних положеннях інституціоналізму щодо еволюції міжнародної інвестиційної політики, виходячи з яких досліджено новий напрям розвитку теорії міжнародних економічних відносин, який полягає у розкритті закономірностей трансформації регуляторних механізмів прямих іноземних інвестицій в умовах глобальних економічних і геополітичних викликів. Обґрунтовано концептуальні засади інвестиційної політики ЄС через виявлення сутнісних характеристик, системне дослідження передумов та імперативів її трансформації в умовах формування глобальних інвестиційних потоків. У процесі дослідження одержано

такі наукові результати, які містять наукову новизну і розкривають особистий внесок автора в розробку окреслених проблем:

вперше:

- обґрунтовано та концептуально сформульовано інвестиційний дискурс ЄС як триєдину модель. Модель інтегрує *ідеологічний вимір* (цінності сталості, декарбонізація, стратегічна автономія), *комунікаційний вимір* (стратегічні наративи, ESG-кампанії, публічна дипломатія) та *регуляторний вимір* (скринінг прямих іноземних інвестицій, цифрові інструменти, правові рамки). Запропоновано концепцію циклічної синергії між European Green Deal і REPowerEU, яка пояснює адаптацію ЄС до глобальних викликів (енергетична криза, російсько-українська війна) через аналіз потоків прямих іноземних інвестицій, що складає основу становлення нового понятійно-методологічного апарату наукових досліджень інвестиційної політики як актуального напрямку світової науки, що дозволяє аналізувати взаємозв'язок між ідеологією, комунікацією та регулюванням у формуванні глобальних інвестиційних стратегій;

удосконалено:

- типологію регуляторних моделей скринінгу прямих іноземних інвестицій. На основі порівняльного аналізу 27 країн-членів ЄС виокремлено три моделі: *децентралізована* (ЄС), *централізована* (США) і *директивна* (Китай). Розроблено інструмент прогнозування зрушень у глобальних потоках (наприклад, зростання прямих іноземних інвестицій зі США до ЄС на 2% у 2023 році через санкції), що розширює сутнісні риси регуляторних механізмів глобальних інвестиційних потоків як системи, що координує економічні та геополітичні чинники, створюючи нові можливості для прогнозування інвестиційних трендів;

- концептуальні підходи до стратегічної автономії ЄС. Інтегровано технологічну незалежність (Digital Europe), регуляторну гнучкість (SIU) та інвестиції в оборону. Обґрунтовано потенціал залучення приватних інвестицій до 2030 року через ESG-ініціативи, що вдосконалює методологічні рамки аналізу

стратегічної автономії як багатовимірного явища, що поєднує економічні, технологічні та геополітичні аспекти, і визначає нові напрями досліджень у сфері міжнародної економічної політики;

- методи класифікації країн-членів ЄС за інвестиційними характеристиками. Виокремлено чотири блоки: «ядро», периферія, Східна Європа і країни з високою активністю ТНК і виявлено нерівномірність їх адаптації до криз, що поглиблює інструментарій прогнозування інвестиційних ризиків і розширює розуміння регіональних диспропорцій у контексті трансформації глобальних інвестиційних потоків;

набули подальшого розвитку:

- методичні засади застосування апарату моделювання для дослідження прямих іноземних інвестицій шляхом розробки п'ятифакторної регресійної моделі прямих іноземних інвестицій в Україну з країн-членів ЄС, яка, на відміну від існуючих, забезпечує комплексне врахування макроекономічної ситуації в країнах походження інвестицій, їх питомої ваги в обсягах експортно-імпортних операцій з Україною та загальному експорті товарів з країн-членів ЄС на фоні контролю належності країн до офшорів, що поглиблює аналітичний базис для моделювання інвестиційних потоків у контексті євроінтеграції країн у геополітичних кризах, розширюючи інструментарій для точного прогнозування динаміки прямих іноземних інвестицій та оцінки ролі офшорних каналів і експортних зв'язків у забезпеченні фінансової стійкості та післявоєнного відновлення;

- методологічні засади аналізу впливу геополітичних викликів на інвестиційні потоки. На основі даних Євростат і ЮНКТАД проаналізовано відтік прямих іноземних інвестицій з ЄС через санкції та російсько-українську війну. Визначено ключові чинники: енергетична залежність, регуляторний тиск і політична нестабільність, що розширює сутнісні риси взаємозв'язку між геополітичними викликами та інвестиційною політикою як системи, що визначає економічну безпеку, і відкриває нові перспективи для аналізу стійкості глобальних ринків;

- структурування детермінант технологічного суверенітету. Виділено три складові: цифрова інфраструктура (DAO-платформа ЄІБ, скорочення бюрократії), ESG-критерії (зростання зайнятості у «зелених» секторах) та інвестиції в стратегічні сектори (5G, III), що поглиблює концепцію технологічного суверенітету як багаторівневої системи, що інтегрує цифрові, соціальні та економічні аспекти і визначає детермінанти інноваційного розвитку в умовах глобалізації.

7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Аналіз змісту і структури дисертаційної роботи Синетара Івана Івановича дає підстави стверджувати, що у ній чітко сформульовано актуальність теми, мету і завдання дослідження, обумовлені об'єктом і предметом аналізу, сукупністю методів і прийомів наукового пошуку, а також обґрунтовано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи підтверджується використанням широкого спектра загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. У роботі застосовано комплекс теоретичних і емпіричних методів, що забезпечив можливість всебічного аналізу глобальних імперативів інвестиційної діяльності ЄС. Теоретико-методологічну основу становлять системний та міждисциплінарний підходи до вивчення інвестиційної діяльності як багатовимірного явища, порівняльний аналіз для оцінки моделей прямих іноземних інвестицій у країнах-членах ЄС, історико-логічний метод для дослідження еволюції інвестиційних теорій і політики, а також структурно-логічний підхід для побудови авторської тривимірної типологічної моделі секторів економіки та концептуальної моделі трансформації регулювання прямих іноземних інвестицій.

Емпірична частина базується на економіко-математичному моделюванні, зокрема на п'ятифакторній регресійній моделі прямих іноземних інвестицій в Україну з країн-членів ЄС, що враховує макроекономічні чинники, експортно-

імпортні потоки та офшорні канали; методи кейс-стаді (аналіз досвіду країн-членів, таких як Франція з програмою France 2030, Німеччина з діяльністю банку KfW, Італія з механізмами стимулювання локальних заощаджень); статистичному аналізі динаміки міжнародної інвестиційної позиції та потоків капіталу; а також використанні спеціалізованих інструментів – моніторингу транзакцій ПІІ за Регламентом (ЄС) 2019/452 та оцінки секторальних пріоритетів (енергетика, технології, оборона). Застосований комплексний підхід забезпечив глибину й об'єктивність дослідження, поєднавши теоретичне узагальнення з емпіричною верифікацією результатів.

8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи. Результати дисертаційного дослідження мають наукове, прикладне та практичне значення. Запропонована тривимірна типологічна модель секторальних прямих іноземних інвестицій для країн у геополітичних кризах, п'ятифакторна регресійна модель динаміки інвестицій в Україну з країн-членів ЄС та концептуальні підходи до синергії оборонних і економічних інвестицій можуть бути використані органами державної влади України при формуванні інвестиційної політики, поглибленні євроінтеграційних процесів, розробленні програм післявоєнного відновлення та створенні механізмів страхування воєнних ризиків. Результати дослідження становлять практичну цінність для міжнародних організацій (European Commission, OECD, UNCTAD, EBRD, EIB) у контексті моніторингу трансформації міжнародної інвестиційної позиції країн-членів ЄС, оцінювання регуляторних механізмів прямих іноземних інвестицій та координації інвестиційних ініціатив Global Gateway і Ukraine Facility. Запропоновані аналітичні підходи можуть бути використані українськими та європейськими компаніями, передусім у секторах енергетики, технологій та оборони, для вдосконалення стратегій локалізації виробництва, залучення приватних інвестицій у «зелені» проєкти, оптимізації ланцюгів постачання та розбудови партнерських мереж. Результати мають прикладне значення для консалтингових та аналітичних центрів (CSIS, CEPR, PISM, Jacques Delors Centre) при прогнозуванні інвестиційних ризиків, аналізі геополітичних чинників впливу на

потоки капіталу та розробленні стратегій мінімізації ризиків. Матеріали дослідження можуть бути використані закладами вищої освіти під час викладання дисциплін із міжнародних економічних відносин, інвестиційної політики та геоekonomіки, а також при підготовці навчально-методичних матеріалів.

Теоретико-методологічні підходи і практичні рекомендації, сформульовані в дисертаційному дослідженні, використані в навчальному процесі ДВНЗ «Ужгородського національного університету».

9. Оцінка мови та стилю

Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

10. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації

Дисертаційна робота Синетара Івана Івановича на тему «Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу» відповідає діючим вимогам щодо оформлення дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту

Дисертаційна робота Синетара Івана Івановича на тему «Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів відповідає галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини, вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами) та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії» (із змінами, внесеними згідно з постановами КМУ № 341 від 21.03.2022 та № 502 від 19.05.2023).

12. Зауваження та рекомендації

В ході написання дисертаційної роботи Аспірантом були враховані усі зауваження та рекомендації надані науково-педагогічними працівниками кафедри міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в процесі попередніх обговорень роботи під час проміжних, піврічних та річних звітів Аспірант на засіданнях кафедри міжнародних економічних відносин. Відмічені зауваження та побажання носять суто рекомендаційно-консультативний характер і в жодній мірі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не зменшують рівнів її наукової новизни та практичної значимості, і відтак не є перешкодою для її подання в разову спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

13. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями)

Дисертаційна робота Синетара Івана Івановича на тему «Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

14. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації

Основні наукові положення та результати дослідження опубліковано дисертантом самостійно та у співавторстві в 7 наукових працях, з них 4 публікації у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз, та 3 матеріали і тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Наукові праці, в яких відображені основні наукові результати дисертації:

1. Синетар І.І., Заяць О.І. Чинники та інструменти зростання потоків прямих іноземних інвестицій між економіками країн-членів ЄС. Підприємництво та інновації. 2024; 32; 233-238. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.36> (Наукове фахове видання України)

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, країна-реципієнт, інвестиційний потік, інвестиційна взаємодія, країни-члени ЄС, Європейський Союз.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

2. Синетар І.І., Заяць О.І. Інвестиційна політика багатонаціональних корпорацій ЄС. Економіка та суспільство. 2024; 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-95> (Наукове фахове видання України)

Ключові слова: інвестиційна політика, багатонаціональні компанії, прями іноземні інвестиції, Європейський Союз, міжнародні економічні відносини.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

3. Синетар І.І., Заяць О.І. Суб'єктно-рівнева класифікація інвесторів та їх функції в міжнародному контексті. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2025; 55; 113-118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-55-16> (Наукове фахове видання України)

Ключові слова: інвестор, інвестиційна діяльність, інвестиційний процес, держава, банківська фінансова система, «класичні» банківські установи, небанківська/позабанківська фінансові системи, парабанки, мегакорпорації, ринок цінних паперів.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

4. Синетар І.І., Заяць О.І. Еволюція теорій прямих іноземних інвестицій: від класичних концепцій до сучасних адаптацій. Сталий розвиток економіки.

2025; 5 (56); 210-218. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-29>
(Наукове фахове видання України)

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, теорія ПІІ, еклектична парадигма OLI, цифрово-зелена трансформація, Європейський Союз, інвестиційний розвиток, транснаціональні корпорації, технологічний суверенітет, інституційна привабливість.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Синетар І.І., Заяць О. Альтернативні інвестиції як фінансовий актив. III International Scientific and Practical Conference «Science and technology: challenges, prospects and innovations». (Osaka, Japan); 2024; 1-3 November. P. 620-622.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

6. Синетар І.І. Еволюція транснаціональних корпорацій єврозони. II International Scientific and Practical Conference «European congress of scientific discovery». (Madrid, Spain). 2024; 29-31 December. P. 598-600.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження)

7. Синетар І. І., Заяць О. І. Воєнні витрати ЄС як новий напрям міжнародної інвестиційної діяльності II International Scientific and Practical Conference «Advanced Technologies in Scientific Research». (Rotterdam, Netherlands. 2025; 19-21 November.

(Аспірант самостійно провів всі етапи дослідження, Заяць О. допомагала у пошуку літературних джерел та підготовці публікації до друку)

15. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Перевірка дисертаційної роботи проводилася сертифікованою програмою StrikePlagiarism. У ході перевірки дисертації запозичень матеріалу без посилання на відповідне джерело не виявлено. Виявлені за допомогою програми StrikePlagiarism текстові співпадіння (цитування) мають посилання на відповідні першоджерела, внесені до списку використаної літератури. Запозичення

(співпадіння) в тексті не мають ознак плагіату. Подані до захисту наукові матеріали є власним напрацюванням Аспірант, текст дисертації є оригінальним. Робота визнається самостійною та рекомендується бути допущеною до захисту.

Положення дисертації апробовано на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин (протокол №15 від 29 грудня 2025 р.). За результатами засідання ухвалено затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів та рекомендувати до захисту в спеціалізованій вченій раді дисертаційну роботу Синетара Івана Івановича на тему «Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини.

Головуючий на засіданні

д.е.н., професор, професор кафедри

міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «УжНУ»

Володимир ПРИХОДЬКО

Підпис д.е.н., проф. В. П. Приходька

засвідчую

Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ»

Олена МЕЛЬНИК